

รายงานการวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างค่าสัดส่วนของร่างกายกับภาวะความดันโลหิตสูง
ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

คณะผู้วิจัย

พิสมัย วัฒนสิทธิ์

อำไพพร ก่อตระกูล

สิงหาคม 2557

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณเงินรายได้

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปีงบประมาณ 2554

บทคัดย่อ

การศึกษาภาคตัดขวางนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่าสัดส่วนร่างกายกับภาวะความดันโลหิตสูงในเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 611 คน (ชาย 255 คน และ หญิง 356 คน) จากโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาของรัฐบาล 4 แห่ง ที่อยู่ในเขตอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบ ความชุกของภาวะความดันโลหิตสูง (ทั้งซิสโตลิกและไดแอสโตลิกสูงหรืออย่างใดอย่างหนึ่ง) เท่ากับ ร้อยละ 12.77 ความชุกของภาวะความดันซิสโตลิกสูง เท่ากับ ร้อยละ 8.18 ความชุกของภาวะความดันไดแอสโตลิกสูง เท่ากับ ร้อยละ 6.71 กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 17.51 มีน้ำหนักเกินมาตรฐาน และร้อยละ 7.04 มีภาวะอ้วน สำหรับค่ารอบเอวที่พิจารณาโดยใช้เกณฑ์จุดตัดค่ารอบเอวของเด็กไทย พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 5.40 เริ่มอ้วน ร้อยละ 26.2 มีรอบเอวที่จัดอยู่ในกลุ่มอ้วน สำหรับค่าสัดส่วนของรอบเอวต่อส่วนสูง พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 18.17 มีค่าสัดส่วนรอบเอวต่อส่วนสูงมากกว่าหรือเท่ากับ .5 ซึ่งจัดว่าเสี่ยงต่อการเกิดโรคหลอดเลือดหัวใจและสมอง

ผลการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก (Logistic regression) พบว่า ค่าดัชนีมวลกายและรอบเอว มีความสัมพันธ์กับภาวะความดันโลหิตสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

การศึกษานี้ช่วยยืนยันว่าค่าสัดส่วนร่างกายโดยเฉพาะดัชนีมวลกายและรอบเอวสัมพันธ์กับภาวะความดันโลหิตสูงในวัยรุ่น ดังนั้นจึงควรส่งเสริมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและตัววัยรุ่นเองหันมาใส่ใจกับการวัดสัดส่วนร่างกายดังกล่าวเช่นเดียวกับวัยผู้ใหญ่ที่มีการประชาสัมพันธ์และจัดโครงการเพื่อสร้างความตระหนักอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะเด็กวัยรุ่นที่อยู่ในโรงเรียนควรพิจารณาเพิ่มการประเมินภาวะสุขภาพนักเรียนโดยการวัดรอบเอวนักเรียนทุกคน ซึ่งนอกเหนือจากการชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูงที่ปฏิบัติเป็นประจำอยู่แล้ว รวมทั้งการให้ความรู้เกี่ยวกับการเปรียบเทียบค่าสัดส่วนร่างกายกับเกณฑ์ปกติในวัยรุ่นไทยเพื่อจะได้รู้ว่าอยู่ในกลุ่มเสี่ยงที่จะมีภาวะความดันโลหิตสูงหรือไม่ ซึ่งถ้าวัยรุ่นรายใดมีค่าสัดส่วนร่างกายเกินค่าปกติก็ควรจะได้รับการวัดความดันโลหิตเป็นระยะๆ เพื่อติดตามประเมินว่ามีภาวะความดันโลหิตสูงหรือไม่ รวมทั้งได้รับการดูแลและคำแนะนำในการปฏิบัติตัวที่เหมาะสมต่อไป

Abstract

This cross-sectional study aimed to investigate the relationship between anthropometric data and hypertension in junior high school students. Sample of 611 junior high school students, 255 boys and 356 girls, recruit from four public high schools in Hat Yai City, Songkhla Province. Results indicated that prevalence of hypertension was 12.77%. This included isolated systolic hypertension, isolated diastolic hypertension, and both systolic and diastolic hypertension. Prevalence of systolic and diastolic hypertension was 8.18% and 6.71 % respectively. Moreover, 17.51% was overweight and 7.04% was obese. Considering waist circumference, using criteria of waist circumference for Thai children, results showed that the prevalence of overweight and obesity was 5.40% and 26.2% respectively. Study also showed that 18.17% of sampling group had waist circumference and height ratio more than 0.5. This indicated risk for coronary artery and cerebrovascular disease. A results of logistic regression analysis revealed that body mass index (BMI) was significantly and positively correlated with hypertension ($p < .05$). This study confirms that anthropometric data, especially BMI and waist circumference, were related with hypertension. Promoting awareness of regular anthropometric measurement to both adolescent and personnel working in this area should be concerned as done in adult group. Apart from body weight and height, waist circumference should be added as health assessment routine for the high school students. Information of how to compare anthropometric with normal range should be provided to both students and teacher for it can help them to assess the risk for hypertension. Risk group should be monitored blood pressure for a regular basis to detect hypertension. Advice and care for appropriate health behaviors should be further given to the risk group.